

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра німецької філології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

Майя НІКОЛАЄВА

31» 08.

2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Гендерна лінгвістика

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізації: 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – німецька

035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська

035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

Освітньо-професійна програма: Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька

Освітньо-професійна програма: Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

Освітньо-професійна програма: Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська

Освітньо-професійна програма: Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

Робоча програма навчальної дисципліни «Гендерна лінгвістика». — Одеса: ОНУ, 2023 р. — 18 с.

Розробник: Голубенко Н. Ю., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри німецької філології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри німецької філології

Протокол № 1 від. «28» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри _____ (Наталя ГОЛУБЕНКО)

Погоджено із гарантом ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно), перша — німецька»

_____ (Наталя ГОЛУБЕНКО)

Погоджено із гарантом ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно), перша — англійська»

_____ (Олена КАРПЕНКО)

Погоджено із гарантом ОПП «Романські мови та літератури (переклад включно), перша — іспанська»

_____ (Людмила ГРИНЬКО)

Погоджено із гарантом ОПП «Романські мови та літератури (переклад включно), перша — французька»

_____ (Маріанна КНЯЗЯН)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету романо-германської філології

Протокол № 1 від. «29» серпня 2023 р.

Голова НМК _____ (Олена ГРИГОРОВИЧ)

(підпис)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри німецької філології

Протокол № _____ від. « » _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____)

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри німецької філології

Протокол № _____ від. « » _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____)

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Очна форма навчання	Заочна форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 3/3 годин – 90/90 змістових модулів – 2/2	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки	<i>Вибіркова</i>	
	Спеціальність: 035 Філологія	Рік підготовки:	
	Спеціалізації: 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька	1-й	1-й
	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська	Семестр	
	035.051 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська	2-й	2-й
	035.055 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – французька	Лекції	
	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	16 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	4 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		60 год.	76 год.
		Форма підсумкового контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Гендерна лінгвістика» є ознайомлення студентів із основними засадами гендерної наукової парадигми; узагальнення інформації з гендерної проблематики; опрацювання загальнонаукових питань статусу гендеру, його соціокультурної природи; аналіз проявів мовного андроцентризму.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Гендерна лінгвістика» є такі: висвітлити стрижневі засади та поняття гендерної лінгвістики; визначити поняття гендерної ідентичності представників обох статей та специфіку її репрезентації у мові; розкрити особливості вербальної та невербальної комунікативної поведінки чоловіків і жінок.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) інтегральної: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

б) загальних (ЗК):

ЗК02. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК09. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності).

ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

в) спеціальних (СК):

СК03. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

Програмні результати навчання (ПР):

ПР 04. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПР 05. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПР 06. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати: оцінювати й критично аналізувати актуальні проблеми сучасної німецької гендерної лінгвістики; вплив соціолінгвістики й психолінгвістики на дослідження жіночого й чоловічого мовлення; засоби та способи мовної ідентифікації жінки; гендерні стереотипи у структурі мовної свідомості німців; гендерні виміри невербальної комунікації у художньому тексті; гендерні компоненти у структурі та семантиці паремій німецької мови;

вміти: визначати мовний андроцентризм на лексичному, фразеологічному та граматичному рівнях, використовувати ці знання для досягнення запланованого прагматичного результату; визначати фемінітиви у художній літературі; визначати вербальну та невербальну комунікативну поведінку чоловіків і жінок, застосовувати набуті дані для покращення взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп; знаходити фразеологію та пареміологію у системі гендерного аналізу.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Актуальні проблеми сучасної німецької гендерної лінгвістики.

Тема 1. Гендерні дослідження на сучасному етапі: філософія, проблематика, методологія. Визначення понять «гендерна теорія» та «гендерний підхід». Критичний аналіз впливу соціолінгвістики й психолінгвістики на дослідження жіночого й чоловічого мовлення.

Тема 2. Гендерна асиметрія мови. Подолання гендерної асиметрії як механізм регулювання соціальних конфліктів німецького суспільства, чинник адаптації особистості та її дії в новій ситуації. Прояви мовного андроцентризму на лексичному, фразеологічному та граматичному рівнях. Інтерпретація мови як антропоцентричного феномену.

Тема 3. Засоби та способи мовної ідентифікації жінки. Актуальність вживання фемінітивів у художній літературі. Основні тенденції вживання фемінітивів у мові ЗМІ. Тематичні групи фемінітивів.

Змістовий модуль 2. Сучасне дослідження гендерних відмінностей.

Тема 4. Гендерні стереотипи у структурі мовної свідомості німців. Нові гендерні стереотипи як чинник етнокультури. Вплив гендерних стереотипів та традиційних гендерних ролей на суспільство. Фактори, що впливають на зміну гендерних стереотипів.

Тема 5. Стратегії вербальної та невербальної комунікативної поведінки чоловіків і жінок. Виявлення специфіки комунікативних процесів між чоловіком і жінкою. Гендерні виміри невербальної комунікації у художньому тексті.

Тема 6. Пареміологія і фразеологія в системі гендерного аналізу. Гендерний компонент у структурі фразеологічного значення. Фразеологізми як предмет гендерних досліджень. Гендерні компоненти у структурі та семантиці паремій німецької мови.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Очна форма				Заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		л	п	ср		л	п	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Актуальні проблеми сучасної німецької гендерної лінгвістики.								
Тема 1. Гендерні дослідження на сучасному етапі: філософія, проблематика, методологія. Визначення понять «гендерна теорія» та «гендерний підхід». Вплив соціолінгвістики й психолінгвістики на дослідження жіночого й чоловічого мовлення.	14	2	2	10	13	2	1	10
Тема 2. Гендерна асиметрія мови. Подолання гендерної асиметрії як механізм регулювання соціальних конфліктів німецького суспільства. Прояви мовного андроцентризму на лексичному, фразеологічному та граматичному рівнях. Інтерпретація мови як антропоцентрич-	14	2	2	10	13	2	1	10

ного феномену.								
Тема 3. Засоби та способи мовної ідентифікації жінки. Актуальність вживання фемінативів у художній літературі. Основні тенденції вживання фемінітивів у мові ЗМІ. Тематичні групи фемінітивів.	16	4	2	10	22	2		20
Разом за змістовим модулем 1	44	8	6	30	48	6	2	40
Змістовий модуль 2. Сучасне дослідження гендерних відмінностей								
Тема 4. Гендерні стереотипи у структурі мовної свідомості німців. Нові гендерні стереотипи як чинник етнокультури. Вплив гендерних стереотипів та традиційних гендерних ролей на суспільство. Фактори, що впливають на зміну гендерних стереотипів.	16	2	4	10	11	1		12
Тема 5. Стратегії вербальної та невербальної комунікативної поведінки чоловіків і жінок. Виявлення специфіки комунікативних процесів між	16	4	2	10	14	1	1	12

чоловіком і жінкою. Гендерні виміри невербальної комунікації у художньому тексті.								
Тема 6. Пареміологія і фразеологія в системі гендерного аналізу. Гендерний компонент у структурі фразеологічного значення. Фразеологізми як предмет гендерних досліджень. Гендерні компоненти у структурі та семантиці паремій німецької мови.	14	2	2	10	15	2	1	12
Разом за змістовим модулем 2	46	8	8	30	42	4	2	36
Усього годин	90	16	14	60	90	10	4	76

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття навчальним планом не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1. Актуальні проблеми сучасної німецької гендерної лінгвістики.			
1	Гендерні дослідження на сучасному етапі: філософія, проблематика, методологія. Визначення понять «гендерна теорія» та «гендерний підхід» (тема 1). Опрацювання статті: Швачко С. О. Соціолінгвістичні аспекти гендерної проблеми. <i>Вісн. ХНУ ім. В.Н. Каразіна</i> . Х., 2003. № 609. С.89–96. Презентація основних проблем гендерної лінгвістики та розкриття понять «андроцентризм мови», «гендерний стереотип», «гендерна роль», «гендерна метафора», «гендерно марковані одиниці».	2	
2	Гендерна асиметрія мови. Подолання гендерної асиметрії як механізм регулювання соціальних конфліктів німецького суспільства (тема 2). Визначення та ознаки андроцентризму з погляду феміністської лінгвістики. Презентація творення фемінітивів в німецькій мові та вироблення адекватного сучасного жіночого назовництва.	2	2
3	Засоби та способи мовної ідентифікації жінки (тема 3). Тест по темі вживання фемінітивів у художній літературі. Дослідження фемінітивів у мовознавстві.	2	
Разом за змістовим модулем 1		6	2
Змістовий модуль 2. Сучасне дослідження гендерних відмінностей			
4	Гендерні стереотипи у структурі мовної свідомості німців (тема 4). Визначення поняття «гендерний стереотип». Аналіз традиційних гендерних стереотипів. Презентація асоціативного портрету чоловіка, німецького чоловіка, чоловіка одруженого, батька, жінки, німецької жінки, дружини, матері. Презентація образної структури гендерно маркованих систем.	4	

5	Стратегії вербальної та невербальної комунікативної поведінки чоловіків і жінок. Виявлення специфіки комунікативних процесів між чоловіком і жінкою (тема 5). Визначення гендерних характеристик комунікативної поведінки. Тест по темі комунікативних стратегій жінок та чоловіків, аспекти спілкування між жінками та чоловіками, що пов'язані з мовним кодом та гендерні виміри невербальної комунікації.	2	
6	Пареміологія і фразеологія в системі гендерного аналізу (тема 6). Презентація фемінного та маскулінного в німецьких пареміях. Аналіз гендерних ролей та гендерних стереотипів у прислів'ях, гендерних стосунків у пареміях.	2	2
	Разом за змістовим модулем 2	8	2
	Усього годин	14	4

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ Види завдання	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1. Актуальні проблеми сучасної німецької гендерної лінгвістики.			
1	Дати письмову відповідь на питання: У чому, на вашу думку, полягає вплив соціолінгвістики й психолінгвістики на дослідження жіночого й чоловічого мовлення? Есе (тема 1)	10	10
2	Прояви мовного андроцентризму на лексичному, фразеологічному та граматичному рівнях. Інтерпретація мови як антропоцентричного феномену. Реферат (тема 2)	10	10
3	Приклади вживання фемінітивів у художній літературі. Основні тенденції вживання фемінітивів у мові ЗМІ. Тематичні групи фемінітивів. Конспект (тема 3)	10	20

	Разом за змістовим модулем 1	30	40
Змістовий модуль 2. Сучасне дослідження гендерних відмінностей			
4	Нові гендерні стереотипи. Доповідь (тема 4)	10	12
5	Невербальна семіотика гендеру. Конспект (тема 5)	10	12
6	Гендерний компонент у структурі фразеологічного значення. Фразеологізми як предмет гендерних досліджень. Гендерні компоненти у структурі та семантиці паремій німецької мови. Конспект (тема 6)	10	12
	Разом за змістовим модулем 2	30	36
	Усього годин	60	76

9. Методи навчання

Словесні: розповідь, пояснення, бесіда; підготовка і виступи з доповідями, обговорення доповідей;

наочні: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації), демонстрація;

практичні: написання есе, рефератів, письмових завдань, підготовка доповідей, презентацій, конспектів.

10. Форми контролю і методи оцінювання

Поточний контроль: оцінювання доповідей, рефератів, есе, презентацій, усне опитування. Наприкінці семестру проводиться підсумковий контроль (залік).

Критерії оцінювання письмових завдань

За системою ОНУ імені І.І.Мечникова	Оцінка ECTS	Визначення
1	2	3
90–100	A	Здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, повно та системно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань. Виявляє цінні творчі ідеї.
85–89	B	Здобувач вищої освіти достатньо правильно, повно й системно викладає матеріал щодо проблеми, яка розглядається на занятті, виявляючи при цьому творчий підхід.
75–84	C	Здобувач вищої освіти припустився однієї-двох несуттєвих помилок, дотримуючись достатньої повноти, системності викладу матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.

70–74	D	Здобувач вищої освіти припустився двох суттєвих помилок у поданні матеріалу щодо проблеми, яка розглядається, відповідь є недостатньо повною й систематизованою.
60–69	E	Здобувач вищої освіти припустився трьох та більше суттєвих помилок у поданні матеріалу щодо проблеми, яка розглядається, відповідь є недостатньо повною й систематизованою.
35–59	FX	Здобувач вищої освіти продемонстрував лише деякі елементи матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.
0–34	F	Здобувач вищої освіти не виклав матеріал щодо проблеми, яка розглядається.

Критерії та шкала оцінювання

За системою ОНУ імені І.І.Мечникова	Оцінка ECTS	За національною шкалою	Визначення
1	2	3	4
90–100	A	зараховано	Здобувач вищої освіти повно та ґрунтовно засвоїв всі теми робочої програми з навчальної дисципліни, вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання з кожної теми поточного контролю.
85–89	B		Здобувач вищої освіти недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі теми робочої програми навчальної дисципліни. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання з кожної теми поточного контролю в цілому.
75–84	C		Здобувач вищої освіти недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни. Окремі завдання з кожної теми поточного контролю виконав не в повному обсязі.
70–74	D		Здобувач вищої освіти засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє вільно і самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни, не виконав окремі завдання поточного контролю з кожної теми.

60–69	Е		Здобувач вищої освіти засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни. Виконав лише окремі завдання з кожної теми поточного контролю в цілому.
35–59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання	Здобувач вищої освіти не засвоїв більшості тем робочої програми, не вміє викласти зміст більшості основних питань з навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань з кожної теми, поточного контролю.
0–34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти не засвоїв програму навчальної дисципліни, не вміє викласти зміст жодної теми навчальної дисципліни, не виконав завдань поточного контролю.

11. Питання для поточного контролю

1. Відмінність між поняттями стать та гендер.
2. Відмінності радикального фемінізму від гендерної теорії.
3. Маскулінність та фемінність.
4. Ментальність німецького жіноцтва.
5. Образ жінки у світових реаліях.
6. Параметри гендерної рівності та дискримінації статей в суспільному житті.
7. Усунення гендерних упереджень у професійній діяльності.
8. Гендерні стереотипи.
9. Соціалізація статі.
10. Гендерна рівність.
11. Гендерна лінгвістика.
12. Гендерний етикет.
13. Фемінно-маскулінна ідентифікація.
14. Гендерні дослідження на сучасному етапі.
15. Поняття «мовний сексизм», «гендерний стереотип», «гендерна роль».
16. Ознаки андроцентризму з погляду феміністської лінгвістики.
17. Творення фемінітивів в німецькій мові.
18. Гендерний вимір мовної свідомості.
19. Комунікативні стратегії жінок та чоловіків (теоретичний огляд основних тенденцій).
20. Гендерні виміри невербальної комунікації.

21. Лексична презентація фемінного й маскулітного в німецьких пареміях.
22. Об'єктивація гендерних стосунків у пареміях.
23. Відображення гендеру в німецькій мові.
24. Розбіжності у мовній здатності чоловіків та жінок. Аспекти спілкування між жінками та чоловіками.
25. Зв'язок гендерної лінгвістики з іншими дисциплінами.
26. Вживання фемінітивів у художній літературі.
27. Лінгвістичні дослідження гендеру в Німеччині.
28. Гендерна лінгвістика в системі сучасної мовознавчої науки. Бінарна опозиція чоловік / жінка у німецькій мовній картині світу.
29. Вплив гендерних стереотипів та традиційних гендерних ролей на суспільство. Фактори, що впливають на зміну гендерних стереотипів.
30. Визначення понять «гендерна теорія» та «гендерний підхід».

12. Розподіл балів, які отримують студенти

У ході поточного контролю студент може отримати максимальну оцінку (100 балів) за кожен тематичний модуль. Загальна оцінка з навчальної дисципліни – це середнє арифметичне суми балів за поточний контроль. Студент отримує підсумкову оцінку, якщо за результатами поточного контролю він набрав за кожен тематичний модуль 60 та більше балів.

Якщо за результатами поточного контролю студент набрав менше 60 балів, або якщо він набрав 60 і більше балів, проте хоче покращити свій підсумковий результат, він повинен виконати залікове завдання (див. Перелік питань для поточного контролю) і з урахуванням його результатів отримати відповідну кількість залікових балів із дисципліни.

Поточний контроль						Загальна оцінка
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	100
100	100	100	100	100	100	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	F X	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Колесниченко Н.Ю. Практикум з гендерної лінгвістики. Навч.-метод. рекомендації. Одеса: Вид-во Бартенєва, 2013. 56 с.
2. Голубенко Н. Ю. Робоча програма дисципліни «Гендерна лінгвістика».
3. Голубенко Н. Ю. Силабус дисципліни «Гендерна лінгвістика».

14. Рекомендована література

Основна

1. Гендерні дослідження : прикладні аспекти : монографія / В. П. Кравець [та ін.] / за ред. В. П. Кравця. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. 448 с.
2. Гендерні стандарти сучасної освіти : збірка рекомендацій / Частина 3. Запоріжжя : Друкарський світ, 2011. 282 с.
3. Марценюк Т. Гендер для всіх. Виклик стереотипам. Київ : Основи, 2017. 256 с.

4. Ставицька Л.О. Гендер: мова, свідомість, комунікація. Київ : КММ, 2015. 440 с.

5. Kotthoff, Helga (2017): Von Syrx, Sternchen, großem I und bedeutungsschweren Strichen. Über geschlechtergerechte Personenbezeichnungen in Texten und die Kreation eines schrägen Registers. In: Constanze Spieß und Martin Reisigl (Hg.): Sprache und Geschlecht. Band 1: Sprachpolitiken und Grammatik (Osnabrücker Beiträge zur Sprachtheorie (OBST)), S. 91–116.

Додаткова

1. Тихоновська Г. Мовленнєві акти в межах міжгендерного спілкування на матеріалі сучасної художньої прози. *Науковий вісник Східноєвропейського нац. ун-ту імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство*. 2013. № 18. С. 104-108.

2. Чуєшкова О. В. Термінологія гендерної лінгвістики як система. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Проблеми української термінології*. 2018. № 890. С. 81-84.

3. Якименко Г. О. Критична рефлексія навколо стратегій читання жіночих текстів. *Наукові записки Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди. Сер. : Літературознавство*. 2012. Вип. 2 (1). С. 163–168.

4. Tudor, Alyosha (2010): Rassismus und Migratismus: Die Relevanz einer kritischen Differenzierung. In: Adibeli Nduka- Agwu und Antje Lann Hornscheidt (Hg.): Rassismus auf gut Deutsch. Ein kritisches Nachschlagewerk zu rassistischen Sprachhandlungen. 1. Auflage (wissen & praxis, 155). Frankfurt am Main: Brandes & Apsel, S. 396–420.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Дожук М.П. Концепція гендеру та його відображення у сучасному мовознавстві: понятійний аспект. URL : http://www.confcontact.com/2009fil/7_dozhuk.htm

2. Мельник Ю.П. Об'єктивація гендерних стереотипів у сучасній лінгвістичній науці. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/VZhDU/2009_45/23_45.pdf

3. Словник гендерних термінів / Укладач З. В. Шевченко. URL : <http://a-z-gender.net/ua/gendernij-stereotip.html>

4. Словник фемінітивів. URL : http://www.wicc.net.ua/media/Slovnyk_fem.pdf

5. Frankfurter Allgemeine Zeitung (Hg.) (2015): Er, sie, „hen“. Geschlechtsneutrales Pronomen (online). URL: <http://www.faz.net/aktuell/gesellschaft/hen-schweden-fuehrt-geschlechtsn>